

Türkiye'nin Taraf Olduğu IMO Sözleşmeleri

Türkiye Cumhuriyeti, Uluslararası Denizcilik Örgütü ("IMO") bünyesinde hazırlanan çok sayıda Milletlerarası Sözleşme'nin tarafıdır. Merkezimiz bu bilgi notunda Türkiye'nin tarafı olduğu Deniz Hukuku ve Deniz Ticareti Hukuku Sözleşmeleri'nin hangileri olduğunu belirlemeye çalışmaktadır.

Merkezimiz tarafından oluşturulan aşağıdaki tabloda öncelikle Deniz Hukuku'na ilişkin IMO Sözleşmeleri, daha sonra Deniz Ticareti Hukuku'na ilişkin IMO Sözleşmeleri'ne yer verilmiştir. Aşağıdaki tablolar hazırlanırken IMO'nun resmî web-sitesi, IMO tarafından oluşturulan Global Integrated Shipping Information System ("GISIS") verileri, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın resmî web-sitesi, T.C. Resmî Gazeteleri denetlenmiştir.

Bu bilgi notunun amacı tarafı olduğumuz IMO Sözleşmeleri'nin imza tarihinin; yürürlük tarihinin; bu sözleşmelere taraf olan Devlet sayısının, Taraf Devletler'in dünya deniz ticareti filosunun yüzde kaçını oluşturduğunun; sözleşmelere ilişkin katılma belgelerinin hangi tarihte IMO'ya tevdi edildiğinin ve sözleşmelerin hangi tarihte Türkiye hakkında yürürlük kazandığının ortaya konulmasıdır. Ayrıca, sözleşmenin resmî yabancı dildeki metinleri ve Türkçe tercümelerinin yayımlandığı Resmî Gazetelerin tarihlerine de tabloda yer verilmiştir. Her bir tablonun sonunda yer alan dipnotlarında ise tabloda yer alan Milletlerarası Sözleşmelerin İngilizce ve Resmî Gazete'de yayımlandığı hâliyle Türkçe tercüme isimlerine erişmek mümkündür.

2022 yılı içerisinde Türkiye hakkında yürürlük kazanam iki adet IMO Sözleşmesi bulunmaktadır. Bunlar, 2002 Yolcuların ve Bagajların Deniz Yolu İle Taşınmasına İlişkin Atina Sözleşmesi ile 1974 Denizde Can Emniyeti Uluslararası Sözleşmesi'nin 1988 Protokolü'dür.

TÜRKİYE'NİN TARAF OLDUĞU IMO SÖZLEŞMELERİ

A. DENİZ HUKUKU SÖZLEŞMELERİ

Sözleşme	Sözleşmenin İmza Tarihi	Sözleşmenin Yürürlük Tarihi	Taraf Devlet Sayısı	Dünya Gemi GRT Oranı	T.C. Katılma Belgesi Tevdi Tarihi	Türkiye Hakkında Yürürlük Tarihi	Sözleşme Metninin Yayımlandığı Resmî Gazete
SOLAS 1974¹	1/11/1974	25/5/1980	167	% 98,91	31/7/1980	31/10/1980	25/5/1980
SOLAS 1978 Protokolü²	17/2/1978	1/5/1981	123	% 97,59	3/9/2013	3/12/2013	27/6/2013
SOLAS 1988 Protokolü³	11/10/1988	3/2/2000	127	%98,06	16/6/2022	16/9/2022	25/2/2022
COLREG 1972⁴	20/10/1972	15/7/1977	163	% 98,91	16/5/1980	16/5/1980	29/4/1978
MARPOL 1973/1978⁵	17/2/1978	2/10/1983	160	%98,89			
ANNEX I-II	“	“	“	“	10/10/1990	10/1/1991	24/6/1990
ANNEX III		01/7/1992	151	% 98,54	14/10/2014	14/1/2015	23/5/2014
ANNEX IV		27/9/2003	147	% 96,66	14/10/2014	14/1/2015	23/5/2014
ANNEX V		31/12/1988	155	% 98,60	10/10/1990	10/1/1991	24/6/1990
MARPOL 1997 Protokolü⁶	26/9/1997	19/5/2005	105	% 96,81	4/11/2013	4/2/2014	11/9/2013
FAL 1965⁷	9/4/1965	5/3/1967	126	% 95,71	13/5/2016	12/7/2016	13/3/2016

Sözleşme	Sözleşmenin İmza Tarihi	Sözleşmenin Yürürlük Tarihi	Taraf Devlet Sayısı	Dünya Gemi GRT Oranı	T.C. Katılma Belgesi Tevdi Tarihi	Türkiye Hakkında Yürürlük Tarihi	Sözleşme Metninin Yayımlandığı Resmî Gazete
LL 1966⁸	5/4/1966	21/7/1968	165	% 98,90	5/8/1968	5/11/1968	28/6/1968
LL 1988 Protokolü⁹	11/11/1988	3/2/2000	121	% 97,79	4/6/2008	4/9/2008	4/9/2007
TONNAGE 1969¹⁰	23/6/1969	18/7/1982	160	% 98,66	16/5/1980	18/7/1982	15/12/1979
CSC 1972¹¹	2/12/1972	6/9/1977	84	% 67,75	6/8/2013	6/8/2014	5/6/2013
IMSO 76¹²	3/9/1976	16/7/1979	107	% 96,45	16/11/1989	16/11/1989	21/10/1989
IMSO 98 Değişikliği	24/4/1998	31/7/2001	64	% 83,34	27/2/2001	31/7/2001	22/1/2001
INMARSAT OA 1976¹³	3/9/1976	16/7/1979	89	% 94,85	16/11/1989	16/11/1989	21/10/1989
INMARSAT OA 1998 Değş.	24/4/1998	31/7/2001	64	% 82,73	27/2/2001	31/7/2001	21/10/2001
STCW 1978¹⁴	7/7/1978	28/4/1984	166	% 98,91	28/7/1992	28/10/1992	29/9/2003 ¹⁵
SAR 1979¹⁶	27/4/1979	22/6/1985	114	% 80,44	21/11/1985	21/12/1985	24/3/1986

Sözleşme	Sözleşmenin İmza Tarihi	Sözleşmenin Yürürlük Tarihi	Taraf Devlet Sayısı	Dünya Gemi GRT Oranı	T.C. Katılma Belgesi Tevdi Tarihi	Türkiye Hakkında Yürürlük Tarihi	Sözleşme Metninin Yayımlandığı Resmî Gazete
SUA 1988¹⁷	10/3/1998	1/3/1992	166	% 94,88	6/3/1998	4/6/1998	26/1/1998
SUA 2005¹⁸	14/10/2005	28/7/2010	52	% 39,79	19/7/2010	17/10/2010	31/12/2009
SUA 1988 Protokolü¹⁹	10/3/1988	1/3/1992	156	% 94,86	6/3/1998	4/6/1998	26/1/1998
SUA 2005 Protokolü²⁰	14/10/2005	28/7/2010	45	% 39,37	21/6/2019	19/9/2019	19/4/2019
OPRC 1990²¹	30/11/1990	13/5/1995	115	% 77,71	1/7/2004	1/10/2004	18/9/2003
OPRC-HNS 2000²²	15/3/2000	14/6/2007	41	% 53,14	3/9/2013	3/12/2013	27/6/2013
AFS 2001²³	5/10/2001	17/9/2008	94	% 96,12	30/11/2018	28/2/2019	15/2/2018
BWM 2004²⁴	13/2/2004	8/9/2017	94	% 92,41	14/10/2014	8/9/2017	28/8/2014

- ¹ İngilizce ismi: International Convention for the Safety of Life at Sea, 1974. RG'de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: 1974 Denizde Can Emniyeti Uluslararası Sözleşmesi.
- ² İngilizce ismi: Protocol of 1978 relating to the International Convention for the Safety of Life at Sea. RG'de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: 1974 Denizde Can Emniyeti Uluslararası Sözleşmesine İlişkin 1978 Protokolü.
- ³ İngilizce ismi: Protocol of 1988 relating to the International Convention for the Safety of Life at Sea. RG'de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: 1974 Denizde Can Emniyeti Uluslararası Sözleşmesine İlişkin 1978 Protokolü.
- ⁴ İngilizce ismi: International Regulations for Preventing Collisions at Sea. RG'de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: Denizde Çatışmayı Önleme Kuralları. 1981 tarihinde yapılan değişikliklere de Türkiye taraf olmuştur, değişiklik metni için bkz. RG T: 18/11/1984.
- ⁵ İngilizce ismi: International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, 1973. RG'de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: Denizlerin Gemiler Tarafından Kirletilmesinin Önlenmesine Ait Uluslararası Sözleşme.
- ⁶ İngilizce ismi: Protocol of 1997 to Amend the International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, 1973, as Modified by the Protocol of 1978. RG'de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: 1978 Protokolü ile Değişik 1973 Tarihli Denizlerin Gemiler Tarafından Kirletilmesinin Önlenmesine Ait Uluslararası Sözleşmeyi Değiştiren 1997 Protokolü.
- ⁷ İngilizce ismi: Convention on Facilitation of International Maritime Traffic, 1965. RG'de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: Uluslararası Deniz Trafikinin Kolaylaştırılması Sözleşmesi.
- ⁸ İngilizce ismi: International Convention on Load Lines, 1966. RG'de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: 1966 Yükleme Sınırı Uluslararası Sözleşmesi.

- ⁹ İngilizce ismi: Protocol of 1988 relating to the International Convention on Load Lines, 1966. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: 1966 Uluslararası Yükleme Sınırı Sözleşmesine İlişkin 1988 Protokolü.
- ¹⁰ İngilizce ismi: International Convention on Tonnage Measurement of Ships, 1969. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: 1969 Gemilerin Tonilatolarını Ölçme Uluslararası Sözleşmesi.
- ¹¹ İngilizce ismi: International Convention for Safe Containers, 1972. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: 1972 Emniyetli Konteynerler Hakkında Uluslararası Sözleşme.
- ¹² İngilizce ismi: Convention on the International Mobile Satellite Organization. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: 1976 Uydular Aracılığıyla Mobil Haberleşmesi Uluslararası Teşkilatı Sözleşmesi.
- ¹³ İngilizce ismi: Operating Agreement on the International mobile Satellite Organization (INMARSAT). RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: Uydular Aracılığı ile Mobil Haberleşme Uluslararası Teşkilatı (INMARSAT) Sözleşmesi ve İşletme Anlaşması.
- ¹⁴ İngilizce ismi: International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1978. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: 1978 Gemiadamlarının Eğitim, Belgelendirme ve Vardiya Standartları Hakkında Uluslararası Sözleşme. Türkiye, STCW 1991 değişikliklerine de taraf olmuştur, metin için bkz. RG T: 27/6/2013.
- ¹⁵ IMO kayıtlarında Sözleşme’nin Türkiye hakkında 1992’de yürürlük kazandığı bilgisi vardır. Türkiye’nin Sözleşme’ye katılmasının uygun bulunduğu dair Kanun 28/4/1989 tarihli RG’de yayımlanmıştır. Gemi Adamlarının Eğitim, Belgelendirilme ve Vardiya Standartları Hakkında Uluslararası Sözleşme’ye Katılmamız Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı’nın RG’de yayımlanma tarihi ise 29/9/2003’tür. 2003 tarihli Kanun’da, Sözleşme’nin İngilizce metni ile Türkçe tercümesine yer verilmiş ve Türkiye’nin Sözleşme’ye 28/4/1989 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere katılması kararlaştırılmıştır.
- ¹⁶ İngilizce ismi: International Convention on Maritime Search and Rescue, 1979. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: Denizde Arama ve Kurtarma Uluslararası Sözleşmesi.
- ¹⁷ İngilizce ismi: Convention for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Maritime Navigation. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: Denizde Seyir Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Sözleşme.
- ¹⁸ İngilizce ismi: Protocol of 2005 to the Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Maritime Navigation. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: Denizde Seyir Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Sözleşmeye Ait 2005 Protokolü.
- ¹⁹ İngilizce ismi: Protocol for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Fixed Platforms Located on the Continental Shelf. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: Kıta Sahanelğinde Bulunan Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasa Dışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Protokol.
- ²⁰ İngilizce ismi: Protocol of 2005 to the Protocol for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Fixed Platforms Located on the Continental Shelf. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: Kıta Sahanelğinde Bulunan Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasa Dışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Protokole Ait 2005 Protokolü.
- ²¹ İngilizce ismi: International Convention on Oil Pollution Preparedness, Response and Co-operation, 1990. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: 1990 Tarihli Petrol Kirliliğine Karşı Hazırlıklı Olma, Müdahale ve İşbirliği ile ilgili Uluslararası Sözleşme.
- ²² İngilizce ismi: Protocol on Preparedness, Response and Co-operation to Pollution Incidents by Hazardous and Noxious Substances, 2000. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: 2000 Tarihli Tehlikeli ve Zararlı Maddelerle Kirlenme Olaylarına Karşı Hazırlıklı Olma, Müdahale ve İşbirliği Protokolü.
- ²³ İngilizce ismi: International Convention on the Control of Harmful Anti-Fouling Systems on Ships, 2001. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: 2001 Gemilerdeki Zararlı Organik Tutunma Önleyici Sistemlerin Kontrolüne İlişkin Uluslararası Sözleşme.
- ²⁴ İngilizce ismi: International Convention for the Control and Management of Ships’ Ballast Water and Sediments, 2004. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: Gemi Balast Suyu ve Sedimanlarının Kontrolü ve Yönetimi Hakkında Uluslararası Sözleşme.

B. DENİZ TİCARETİ HUKUKU SÖZLEŞMELERİ

Sözleşme	Sözleşmenin İmza Tarihi	Sözleşmenin Yürürlük Tarihi	Taraf Devlet Sayısı	Dünya Gemi GRT Oranı	T.C. Katılma Belgesi Tevdi Tarihi	Türkiye Hakkında Yürürlük Tarihi	Sözleşme Metninin Yayımlandığı Resmî Gazete
CLC 1992 Protokolü¹	27/11/1992	30/5/1996	146	% 97,55	17/8/2001	17/8/2002	24/7/2001
CLC FUND 1992²	27/11/1992	30/5/1996	121	% 94,45	17/8/2001	17/8/2002	18/7/2001
CLC FUND 2003³	16/5/2003	3/3/2005	32	% 15,36	5/3/2013	5/6/2013	10/10/2012
LLMC 1976⁴	19/11/1976	1/12/1986	55	% 52,90	6/3/1998	1/7/1998	4/6/1980
LLMC 1996 Protokolü⁵	2/5/1996	13/5/2004	63	% 69,72	19/7/2010	17/10/2010	13/3/2010
SALVAGE 1989⁶	28/4/1989	14/7/1996	75	% 62,07	27/6/2014	27/6/2015	24/5/2014
BUNKERS 2001⁷	23/3/2001	21/11/2008	105	% 95,20	12/9/2013	12/12/2013	27/7/2013
PAL PROT 2002⁸	1/11/2002	23/4/2014	33	% 44,10	16/6/2022	16/9/2022	19/9/2019

¹ İngilizce ismi: Protocol of 1992 to amend the International Convention on Civil Liability for Oil Pollution Damage, 1969. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: Petrol Kirliliğinden Doğan Zararın Hukuki Sorumluluğu ile ilgili Uluslararası Sözleşme.

² İngilizce ismi: Protocol of 1992 to amend the International Convention on the Establishment of an International Fund for Compensation for Oil Pollution Damage, 1971. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: Petrol Kirliliği Zararının Tazmini için bir Uluslararası Fonun Kurulmasına ile ilgili Uluslararası Sözleşme.

³ İngilizce ismi: Protocol of 2003 to the International Convention on the Establishment of an International Fund for Compensation for Oil Pollution Damage, 1992. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: 1992 Petrol Kirliliği Zararının Tazmini için Bir Uluslararası Fonun Kurulması ile ilgili Uluslararası Sözleşme’nin 2003 Protokolü.

⁴ İngilizce ismi: Convention on Limitation of Liability for Maritime Claims, 1976. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: Deniz Alacaklarına Karşı Mesuliyetin Sınırlanması Hakkında 1976 Tarihli Uluslararası Sözleşme.

⁵ İngilizce ismi: Protocol of 1996 to amend the Convention on Limitation of Liability for Maritime Claims, 1976. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: Deniz Alacaklarına Karşı Mesuliyetin Sınırlanması Hakkında 1976 Tarihli Milletlerarası Sözleşmeyi Tadil Eden 1996 Protokolü.

⁶ İngilizce ismi: International Convention on Salvage, 1989. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: 1989, Uluslararası Kurtarma Sözleşmesi.

⁷ İngilizce ismi: International Convention on Civil Liability for Bunker Oil Pollution Damage, 2001. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: 2001 Gemi Yakıtlarından Kaynaklanan Petrol Kirliliği Zararının Hukuki Sorumluluğu Hakkında Uluslararası Sözleşme.

⁸ İngilizce ismi: Protocol of 2002 to the Athens Convention Relating to the Carriage of Passengers and Their Luggage by Sea, 1974. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: 1974, Yolcuların ve Bagajlarının Deniz Yolu ile Taşınmasına İlişkin Atina Sözleşmesine Ait 2002 Protokolü.

C. TÜRKİYE’İN TARAFI OLDUĞU, MİLLETLERARASI HUKUKTA YÜRÜRLÜKTE BULUNMAYAN IMO SÖZLEŞMELERİ

Sözleşme	Sözleşmenin İmza Tarihi	Sözleşmenin Yürürlük Tarihi	Taraf Devlet Sayısı	Dünya Gemi GRT Oranı	T.C. Katılma Belgesi Tevdi Tarihi	Sözleşme Metninin Yayımlandığı Resmî Gazete
Hong Kong Sözleşmesi¹	15/5/2009	-	19	% 29,32	31/1/2019	13/7/2017
HNS PROT 2010²	30/4/2010	-	6	% 3,53	23/4/2018	31/7/2017
IMSO 1994 Değişikliği	9/12/1994	-	40	% 22,50	31/3/2000	11/11/1999

¹ İngilizce ismi: Hong Kong International Convention for the Safe and Environmentally Sound Recycling of Ships, 2009. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: 2009 Gemilerin Emniyetli ve Çevreye Duyarlı Geri Dönüşümü Hakkında Hong Kong Uluslararası Sözleşmesi.

² İngilizce ismi: Protocol of 2010 to the International Convention on Liability and Compensation for Damage in Connection with the Carriage of Hazardous and Noxious Substances By Sea, 1996. RG’de yayımlandığı şekliyle Türkçe ismi: 1996 Tehlikeli ve Zararlı Maddelerin Deniz Yoluyla Taşınmasından Kaynaklanan Zararın Tazmini ve Sorumluluğu Hakkında Uluslararası Sözleşmeye İlişkin 2010 Protokolü.